

Hembygdsförbundet Heimbygda är länets samordnande serviceorgan för hembygdsrörelsen och länken mellan Sveriges Hembygdsförbund och ett 90-tal hembygdsföreningar eller liknande organisationer i Jämtlands län. Heimbygda har ett brett verksamhetsfält med rådgivning, kurser, utbildningar, försäkringsförmedling, utställningar o.s.v. En av verksamheterna är att årligen utse pristagare och dela ut denna plakett för god byggnadsvård.

Föreslå kandidater till Heimbygdas byggnadsvårdspris!

Jämtlands län är ovanligt rikt på äldre bebyggelse med stora kulturvärden. Bebyggelsetraditionen har en tydlig egenart men släktskap finns också med grannlänens byggnadskultur och med andra byggnadsstilar, som då oftast fått en lokal prägel. Dessa karaktärsskillnader är värdefulla inslag i en utvecklad byggnadskultur. Heimbygda vill med sitt byggnadsvårdspris bidra till att länets attraktiva kulturmiljöer bevaras, men också förnyas genom att uppmärksamma insatser som görs för att rusta och pietetsfullt bevara äldre kulturhistorisk värdefull bebyggelse samt om- och nybyggnader som kompletterar och förstärker miljön.

**Känner Ni till bra exempel som Ni anser bör belönas och som är exempel på god byggnadskultur och som färdigställts under de senaste åren?
Fyll i bifogad anmälningsblankett!**

**Senast den 15 juni skall förslagen vara inlämnade till:
Heimbygdas byggnadsvårdspris, Box 709, 831 28 Östersund**

Husen belönas med en bronsplakett

Heimbygda vill genom sitt byggnadsvårdspris bidra till att uppmuntra byggnadsvård i vid bemärkelse genom att dela ut en bronsplakett som skall fästas på huset och ett diplom till husens ägare. Diplom ges också till hantverkare, entreprenörer, arkitekter och andra som på ett avgörande sätt medverkat i det belönade projektet. Hedersomnämning kan bli aktuellt för förtjänstfulla objekt som inte tillförliga kvalificerar sig för plaketttutmärkelse. Som jury fungerar Heimbygdas byggnadsvårdskommitté. Utdelningsdag meddelas senare via hemsidan.

Stora kulturvärden med attraktionskraft

Jämtland och Härjedalen ligger centralt inom det kulturområde där trähusbebyggelse dominerat. Sett i ett internationellt perspektiv är vår timmer- och trähusbebyggelse, våra byar och samhällen särpräglade. Så upplever förmodligen också utländska besökare upplever ofta våra vardagsmiljöer, på samma sätt som vi nordbor betraktar de sydeuropeiska stenhusen i byar och städer som exotiska.

Dessa kulturvärden kommer att få stor betydelse i framtiden. Kulturkvalitéer ökar attraktionskraften för fastboende men också för turister och företagare som söker sig attraktiva miljöer för fritidens aktiviteter eller som inramning till det egna företaget.

Vårda och förnya

Om våra byars och samhällens skönhetsvärden och attraktionskraft ska kunna bevaras krävs att äldre bebyggelse vårdas och får behålla sina karaktärsdrag samt att nya byggnader ges en placering och en god arkitektonisk utformning som ansluter till platsens till förutsättningar. Det kan till exempel ske genom användning av traditionella byggnadsmaterial som trä och sten eller att äldre färgtyper får förnyad användning i modernt byggande vilket bidrar till traditioner bevaras, men det handlar också om en känsla för platsen och förmågan att placera hus på ett traditionellt (naturligt) sätt på tomten.

Hantverksskicklighet och arkitektonisk medvetenhet

För att kunna restaurera och underhålla våra gamla byggnader men även för att bygga nytt med gamla tekniker är det av största vikt att gamla hantverk, tekniskt kunnande, hantverksskicklighet och arkitektonisk medvetenhet tas till vara, uppmuntras och förs vidare till kommande generationer.

Bebyggelsen i länet är präglad av lokala ekonomiska och tekniska förutsättningar men också av de ideal som fanns vid tiden för uppförandet. Det innebär att många olika typer av byggnader kan ha ett stort kulturhistoriskt och miljömässigt värde och bidra till sin trakts karaktärsdrag.

Byggnadsvårdspriset delas årligen ut i följande tre kategorier:

Kategori I

Antikvarisk upprustning, god byggnadsvård.

Kategori II

Återanvändning/ upprustning av så kallad överloppsbyggnad, en inte längre använd byggnad, som fått ny användning på sin gamla plats.

Kategori III

Förtjänstfull nybyggnad.

Därutöver kan det förekomma hedersomnämningen.

Alla kan lämna in förslag

Alla har möjlighet att lämna in förslag på lämpliga pristagare. Särskild inbjudan att föreslå pristagare skickas dock till länets hembygds- och liknande föreningar som är medlemmar i Heimbygda, samt till länets kommuner, länsstyrelsen och andra länsövergripande organisationer och föreningar med anknytning till byggande.

Kategori I

Antikvarisk upprustning

Syftet med belöning i denna kategori är att uppmärksamma väl genomförda upprustningar av kulturhistoriskt värdefull byggnad eller miljöer – upprustningar som genom hög ambitionsnivå i såväl materialval som i hantverksmässigt utförande kan stå som förebild och inspirationsskälla för liknande arbeten. I vissa fall kan priset delas ut för god byggnadsvård i form av kontinuerligt varsamt underhåll av en eller flera byggnader.

Några kriterier som beaktas vid bedömningen:

- Bevarande av kulturhistoriskt värdefull byggnad/ byggnader eller miljö.
- Upprustning utförd med respekt och hänsyn till byggnadens ursprungliga karaktär, utformning och funktion.
- Hög ambitionsnivå beträffande historiskt riktiga materialval och hantverksmässiga metoder i detaljutförandet.

Kategori II

Återanvändning/ upprustning av så kallad överloppsbyggnad.

Prisets syfte är att uppmärksamma en upprustning eller ombyggnad som inneburit en förnyad användning eller återanvändning av exempelvis ekonomibygnad, äldre bostadshus eller miljö. Upprustningen skall till exempel ha inneburit att en oanvänd byggnad kunnat bevaras på sin plats genom att den givits, helt eller delvis, ny funktion än den ursprungliga.

Några kriterier som tas i beaktande vid bedömningen:

- Bevarande av överloppsbyggnad som boningshus, ekonomi-, eller industribyggnad etc.
- Fackmässigt utfört arbete och arkitektonisk medvetenhet med utgångspunkt från byggnadens särdrag och karaktär.
- Att upprustningen/ ombyggnaden har inneburit att byggnaden kunnat bevaras på sin ursprungliga plats genom att den givits en ny och långsiktigt hållbar funktion.

Kategori III

Förtjänstfull nybyggnad

Syftet med pris i denna kategori är att uppmärksamma god arkitektur i en väl utformad och anpassad nybyggnad som kan vara inspirationsskälla för modernt byggande. Byggnaden eller byggnaderna ska antingen helt eller delvis använda traditionell byggnadsteknik eller på ett modernt sätt anpassa sig till eller smälta in i ett traditionellt sammanhang.

Några kriterier som tas i beaktande vid bedömningen:

- Att byggnaden representerar ett nyskapande på traditionell grund.
- En positiv samverkan med platsens miljö, natur-, och kulturvärden.
- Bidra till att ta till vara områdets/ regionens resurser i form av lokalt producerat byggnadsmaterial, hantverkskunnande, teknisk och estetisk kunskap.

Jury

De objekt som skall belönas utses av en jury bestående av representanter för följande organisationer och yrkesområden.

Heimbygda: Fem personer som representerar olika hantverkskompetenser och olika arkitekter.

Länsmuseet: En person med antikvarisk erfarenhet och kompetens.

När så erfordras anlitas utomstående arkitektonisk, antikvarisk och/ eller teknisk expertis.